

Obvestilo za javnost, za takojšnjo objavo, dne 28.2.2013

Javna zahvala okoljskih nevladnih organizacij varuhinji človekovih pravic dr. Zdenki Čebašek Travnik

Pravkar se je iztekel šestletni mandat varuhinji človekovih pravic dr. Zdenki Čebašek Travnik. Med osnovne človekove pravice, ki so zapisane tudi v Ustavi RS, sodi pravica do življenja v zdravem okolju (72. člen), ter dolžnost države in lokalnih skupnosti za ohranjanje naravne dediščine (73. člen).

Varuhinja je v tem mandatu prvič vzpostavila sistemsko sodelovanje z okoljskimi nevladnimi organizacijami (NVO) in uvedla redna mesečna srečanja. Na teh srečanjih so okoljske NVO, ki delujejo na državni in lokalni ravni (teh je več kot 150), z varuhinjo in njenimi sodelavci pridobili nova znanja ter iskali rešitve za konkretne okoljske probleme. Pomemben del so bila srečanja s predstavniki države, ministri (pristojnimi za okolje, prostor, kmetijstvo, zdravje) in številnimi državnimi uradniki, katerih naloga je varovanje okolja in narave.

Varuhinja se je v okviru svojih pristojnosti samoiniciativno vključila v pomoč pri reševanju perečih okoljskih problemov. Njena spoznanja so trpka, sama je v poslovilnem srečanju z okoljskimi NVO morala priznati, da pravna država na področju varovanja okolja ne deluje. V številnih primerih onesnaženja imamo zakonodajo, ki bi lahko rešila številne probleme, pa jih državni uradniki ne želijo reševati ali postopke vodijo na način, da se zadeve ne rešijo. Rezultati meritev onesnaževanja so po naši (sporni) zakonodaji last onesnaževalcev. Ker gre za profitno dejavnost, se zadeve odvijajo tako, da laboratoriji služijo, kemijske analize so pogosto izvedene v korist onesnaževalcev, javnost pa za te rezultate nikakor ne more izvedeti.

Naj ob zaključku mandata varuhinje omenimo še sramoten odnos države do okoljskih nevladnih organizacij, saj so bili v zadnjih letih ukinjeni praktično vsi javni razpisi za sofinanciranje dela okoljskih NVO. Zelo verjetno je Slovenija edina država v EU, ki je ukinila sistemsko sofinanciranje okoljskih NVO. Okoljske organizacije so družbeni korektiv, brez okoljskih NVO slovenska javnost ne bi izvedela, da se izvaja skupaj za več sto milijonov evrov vredne ekonomsko neracionalne in okoljsko škodljive projekte, katerih cilj je zgolj profit majhne skupine posameznikov na škodo vseh državljanov Slovenije.

Slovensko javnost obveščamo, da kljub iskrenim zavzemanju dr. Zdenke Čebašek Travnik za reševanje akutnih okoljskih problemov, kot je problem celjske kotline, Zasavja in drugi podobni problemi, državni in lokalni organi še vedno premalo zavzeto preprečujejo ogrožanje zdravja ljudi. Mnogi državljani Slovenije so zaradi posledic onesnaženja že umrli, med njimi tudi članice in člani Civilnih iniciativ Celja, ki žal niso dočakali rešitve problemov onesnaženega okolja, ki povzroča številna rakava obolenja. Smrt bližnjih pa korenito spremeni dojemanje resnosti ogrožanja življenj kot posledice onesnaževanja okolja.

Mandat varuhinje človekovih pravic je zaznamovalo kar šest kazenskih in odškodninskih tožb »vsemogočnega« kapitala proti okoljevarstvenikom. Večino tožb so onesnaževalci izgubili, ena še traja, kar kaže na neomajnost okoljevarstvenikov, ki ne bomo dopustili, da se z denarjem in grožnjami »kupi« resnico. Onesnaževalcem ne dovolimo, da s pomočjo absurdnih tožb poskušajo utišati okoljevarstvenike, ki zagovarjajo pravico državljanov do življenja v zdravem in čistem okolju.

Varuhinja človekovih pravic dr. Zdenka Čebašek Travnik je na področju varovanja okolja in narave naredila več kot vsi pretekli varuhi človekovih pravic. Vzpostavila je nove standarde, ki naj bodo vodilo njenim naslednikom. Ob koncu mandata se dr. Zdenki Čebašek Travnik in njenim sodelavcem iskreno zahvaljujemo za požrtvovalno delo na področju človekovih pravic do življenja v čistem in zdravem okolju.

Želimo, da je ta zahvala objavljena v letnem poročilu Varuha, medije pa prosimo, da kakovostno delo funkcionarjev in uradnikov, v tem primeru Varuha človekovih pravic RS, dobi ustrezno pozornost v javnosti.

Andrej Mohar v imenu okoljskih nevladnih organizacij (po abecednem redu):

Alpe Adria Green Slovenija
Civilne iniciative Celje
Društvo Ajda Koroška
Društvo Ekologi brez meja
Društvo raziskovanje Voda
Društvo spremenimo okolje na bolje
Društvo študentov biologije
Društvo Temno nebo Slovenije
Društvo za varstvo okolja Radovljica
Eko krog - društvo za naravovarstvo in okoljevarstvo
Inštitut za trajnostni razvoj
Kulturno ekološko društvo Smetumet
Mladinska zveza Brez izgovora
Pravno informacijski center nevladnih organizacij - PIC
Prirodoslovno društvo Slovenije
Slovenski E-forum, Društvo za energetske ekonomiko in ekologijo
Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj
UMMI, zavod za izobraževanje Koper
Zavod Dravus, za razvoj in promocijo Dravske doline
Zavod za prostorsko kulturo Trajekt
Zveza društev za varstvo okolja v Sloveniji